

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 333/07-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti spoločnosti A, a. s., T., zastúpenej advokátom JUDr. J. C., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 351/04 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti A, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 351/04 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 351/04 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti A., a. s., p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť spoločnosti A., a. s., trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. J. C., Advokátska kancelária, P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 333/07-9 z 3. decembra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti A., a. s., T. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 351/04.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 21. januára 2008 okresný súd, aby sa k sťažnosti vyjadril.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti z 29. januára 2008 (sp. zn. Spr. 3067/08 doručenom ústavnému súdu 8. februára 2008) okrem iného uviedla:

«Dňa 23. 04. 2004 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na začatie konania v právnej veci navrhovateľa: A., a. s., proti odporcovi: Z. Dňa 03. 05. 2004 bol vydaný platobný rozkaz, ktorý prevzal navrhovateľ dňa 11. 06. 2004 a zásielka doručovaná odporcovi sa

vrátila súdu späť nedoručená. Dňa 20. 05. 2004 pokyn na doručenie platobného rozkazu odporcovi na novú adresu. Dňa 21. 06. 2004 bol súdu doručený odpor. Súd uznesením dňa 22. 06. 2004 vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor. Uznesenie bolo odporcovi doručené dňa 12. 07. 2004. Dňa 12. 07. 2004 súd doručil odpor navrhovateľovi. Dňa 16. 07. 2004 doručil navrhovateľ svoje vyjadrenie k podanému odporu odporcu. Dňa 19. 07. 2004 doručil súdu odporca uznesenie, ktorým ho súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku spolu s nalepenými kolkovými známkami. Dňa 12. 08. 2004 doručil odporca podanie, na ktorom bol zapravený kolok v hodnote 200,- Sk za podaný odpor. Dňa 18. 08. 2004 bol spis prevedený do registra „Cb“ z dôvodu podaného odporu. Dňa 17. 03. 2005 súd oznámil účastníkom konania v zmysle ust. § 372k ods. 1 O. s. p., že termín pojednávania bude stanovený na rok 2007 po vypracovaní rozvrhu práce na rok 2007. Dňa 23. 01. 2008 bol stanovený termín pojednávania na deň 03. 03. 2008.

S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní od podania odporu a prevedenia veci do registra CB t. j. 18. 08. 2004 do vytýčenia termínu pojednávania t. j. do 23. 01. 2008 musím konštatovať, že predmetné konanie je poznačené prieťahom, ktorý bol spôsobený neprímerane vysokým počtom pridelených vecí v oddelení zákonnej sudkyne ako i pretrvávajúcim poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov na Okresnom súde Bratislava I. Sťažnosť sťažovateľov na prieťahy v konaní je dôvodná. Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že som pristúpila k sledovaniu veci a požiadala som zákonnú sudkyňu o konanie vo veci, tak aby k ďalším prieťahom v konaní nedochádzalo.»

Predsedička okresného súdu vo vyjadrení vyslovila súhlas, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd zo súvisiaceho súdneho spisu zistil rovnaké skutočnosti, ako vo svojom vyjadrení uviedla predsedníčka okresného súdu.

Na základe zistení ústavného súdu sa 3. marca 2008 uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 28. apríl 2008.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 19. februára 2008 ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je návrh na zaplatenie peňažnej istiny s príslušenstvom. Vec nie je skutkovo ani právne zložitá, tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd vychádzajúc z dĺžky konania a jeho priebehu konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali priebeh konania jeho zložitosťou.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní súvisiaceho súdneho spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka prispela k zbytočným priet'ahom v konaní.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných prietáhov hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Pri skúmaní skutočností, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu označených práv, ústavný súd zistil, že okresný súd bol v určitých obdobiach nečinný, pričom plynulému prerokovaniu danej veci nebránila žiadna zákonná prekážka.

Nečinnosť ústavný súd zistil v období od 18. augusta 2004, keď bol spis preradený do registra „Cb“ z dôvodu podaného odporu proti platobnému rozkazu, do 23. januára 2008, keď okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 3. marec 2008 (nečinnosť 3 roky a 5 mesiacov). V uvedenom období okresný súd nevykonával žiadny procesný úkon, ktorý by slúžil ako podklad na rozhodnutie vo veci. Osobitne ústavný súd zohľadnil skutočnosť, že napriek oznámeniu okresného súdu účastníkom konania zo 17. marca 2005, že termín pojednávania vo veci bude stanovený na rok 2007, sa pojednávanie v priebehu roka 2007 neuskutočnilo.

Argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukázaní na skutočnosť, že prietah v konaní bol spôsobený *„neprimerane vysokým počtom pridelených vecí v oddelení zákonnej sudkyne ako i pretrvávajúcim poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov na Okresnom súde Bratislava I“*, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 351/04 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 351/04 v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov (2. bod výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk.

Ústavný súd s prihliadnutím na dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 30 Cb 351/04 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, ako aj na dĺžku zbytočných prieťahov v tomto konaní považoval požadovanú sumu za primeranú, preto návrhu sťažovateľky vyhovel v plnom rozsahu a priznal jej finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (3. bod výroku nálezu).

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym

zastúpením advokátom JUDr. J. C. v konaní pred ústavným súdom a ktoré si sťažovateľka uplatnila bez konkrétneho vyčíslenia.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 2 970 Sk (za jeden úkon právnej služby) a 2 x 178 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada trov konania predstavuje celkovú sumu 6 296 Sk, tak ako to je uvedené vo 4. bode výroku tohto rozhodnutia.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2008